

Nr 187.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av ett område av kronoegendomen Mörby 1^a i Danderyds köping, Stockholms län; given Stockholms slott den 6 april 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 april 1951.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NYGREN.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om försäljning av ett område av kronoegendomen Mörby 1^a samt anför därvid.

I skrivelse den 2 februari 1948 har *Stockholms nordöstra förorters läroverkskommitté* ifrågasatt att viss närmare angiven del av kronoegendomen Mörby 1^a i Danderyds köping skulle få disponeras till förläggningsplats för ett högre allmänt läroverk, gemensamt för Danderyds, Stocksunds och Täby köpingar. Kommittén har uttalat att den närmast tänkt sig en upplåtelse av området, då ett köp skulle avsevärt öka de redan i och för sig dryga kostnaderna för frågans lösning. Samtidigt har kommittén emellertid uttalat, att om en upplåtelse icke kunde ifrågakomma och dess önskemål sålunda endast kunde realiserars genom ett köp, detta förhållande icke finge stå hindrande i vägen för frågans slutliga lösning.

Sedermera har *kommunalnämnden i Danderyds köping* i skrivelse den 8 november 1950 hemställt om tillstånd för köpingen eller det kommunalförbund, som kunde komma att bildas för ändamålet, att förvärva ett område om cirka 45 000 kvadratmeter av ifrågavarande egendom för förläggning där-

städes av gymnasium och samrealskola, gemensamma för Danderyds och Stocksunds köpingar ävensom för övriga angränsande kommuner. Området har närmare angivits å ett vid skrivelsen fogat utdrag av generalplan för Danderyds köping. Det är beläget öster om Norrtäljevägen och har i nyssnämnda plan till viss del reserverats för skolbyggnader. Enligt kommunalnämnden är området välbeläget ur kommunikationssynpunkt och även i övrigt lämpligt för en skolanläggning. Ej heller ha, framhåller nämnden, några statliga myndigheter i yttranden över generalplanen gjort erinringar emot att området reserverats för skolbyggnader.

Till stöd för sin framställning anför kommunalnämnden, att ett stort behov av högre utbildningsanstalter föreligger inom förevarande kommuner. Nämnden har vid sin skrivelse fogat viss utredning för att styrka detta. Beträffande det närmare innehållet av utredningen torde jag emellertid få hänvisa till denna. Med hänsyn till skolfrågans angelägna och brådskande natur för de berörda kommunerna hemställer nämnden, att proposition i försäljningsärendet skall föreläggas 1951 års riksdag.

I ärendet ha remissyttranden avgivits av domänstyrelsen, skolöverstyrelsen och bostadsstyrelsen. Domänstyrelsen har tillika överlämnat yttrande av byggnadsstyrelsen ävensom gemensamt yttrande av kommunalnämnden i Danderyds köping och förenämnda kommitté. Av yttrandena må här återgivas följande.

Kommunalnämnden i Danderyds köping och läroverkskommittén lämna i sitt yttrande en ingående motivering för den föreslagna lösningen av ifrågasvarande kommuners skolproblem. Det understrykes ånyo, att frågan måste lösas med all skyndsamhet. Nämnden och kommittén påyrka med hänsyn härtill bifall till framställningen.

Byggnadsstyrelsen anser sig icke kunna tillstyrka bifall till framställningen och anför såsom skäl härför.

Gymnasiefrågan för Danderyd m. fl. kommuner synes jämväl komma att påverkas av bostadsbebyggelsens utveckling inom de berörda områdena. Sålunda planeras enligt den för Danderyd upprättade generalplanen omfattande nya bostadsområden inom den nordligare hälften av köpingen, och i Rinkebyområdet är hyreshusbebyggelsen redan igångsatt.

Vidare må nämnas, att en omfattande stadsbebyggelse planeras inom det närliggande Bergshamraområdet och att tanken på ett gymnasium här kan komma att förverkligas.

Det torde sålunda av flera skäl icke vara möjligt att för närvarande taga ställning till frågan om förläggningen av ett eventuellt gymnasium för Danderyd m. fl. kommuner. Även om man betraktar den nu upptagna tomfrågan allenast med tanke på en blivande realskola, så synes det, med hänsyn till vad som anförts om bostadsbebyggelsens utveckling, tveksamt om den ifrågasatta förläggningen skulle bli den för Danderyds köping bästa.

I anledning av kommunalnämndens uttalande att ifrågasvarande område i generalplanen reserverats för skolbyggnader utan att några statliga myndigheter gjort erinringar däremot i samband med yttranden över planen, får byggnadsstyrelsen erinra om att styrelsen i utlåtande över planen den 28 februari 1950 framhållit, att ett bebyggande av den kronan tillhöriga marken icke bör komma i fråga, förrän det närmare klarlagts, i vilken omfattning marken kan bli erforderlig för statens egna behov.

Statens tillgång på någorlunda centralt belägen byggnadsmark i Stockholms närhet är ytterst begränsad, och det nu ifrågasatt område har ett ur denna synpunkt förhållandevis gott läge. Byggnadsstyrelsen finner sig därför icke kunna tillstyrka bifall till framställningen.

Domänstyrelsen påpekar att frågan om inrättande av den föreslagna skolan och om dess förläggning ännu icke synes ha tagit fastare form. Då enligt styrelsen slutlig ställning först bör tagas till dessa spörsmål, har styrelsen ansett sig icke för närvarande böra vidtaga ytterligare åtgärder i ärendet.

Skolöverstyrelsen tillstyrker bifall till frågavarande framställning. Styrelsen anför i huvudsak följande.

Visserligen har Stocksund, som den 1 januari 1950 hade 4 930 invånare och icke kan beräknas komma att växa nämnvärt härutöver, ett tillräckligt befolkningsunderlag för högstadiet i en blivande enhetsskola. Om en sådan skola betjänade även befolkningen i södra delen av Danderyds köping, skulle emellertid vinnas ett mera differentierat befolkningsunderlag, vilket skulle innebära större möjlighet att uppdelna den framtida enhetsskolans högstadium på skilda linjer. Överstyrelsen anser därför lämpligt, att samrealskolan blir förlagd på sådan plats, att den blir lätt tillgänglig även för lärjungar från södra delen av Danderyd.

Den väntade mycket betydande ökningen av befolkningen i Danderyd kommer att i köpingens norra del medföra behov av ytterligare en skolanläggning, inrymmande lokaler för enhetsskolans högstadium.

Vidkommande frågan om inrättande av gymnasium i Danderyd eller i Stocksund har överstyrelsen under hand inhämtat, att inom de båda köpingarna finnes ett starkt intresse att såsom påbyggnad på en för köpingarna gemensam realskola söka få till stånd ett kommunalt gymnasium, som i så fall skulle inrättas för eller i avvaktan på tillkomsten av ett statligt gymnasium.

Överstyrelsen finner det nödvändigt, att mark med det snaraste upplåtes för en samrealskola avsedd för lärjungar bl. a. från Stocksund. Det markområde, som i föreliggande framställning avses, synes överstyrelsen vara synnerligen lämpligt för en skolanläggning som är gemensam för Stocksund och Danderyds köpingar. Då överstyrelsen även i övrigt finner starka skäl tala för bifall till förslaget, får överstyrelsen livligt tillstyrka ifrågasatt framställning.

Bostadsstyrelsen tillstyrker likaledes framställningen och föreslår, att försäljningspriset för området skall sättas till 2 kronor 50 öre per kvadratmeter. I sitt yttrande anför styrelsen följande.

Beträffande förläggningen av skolan till det ifrågasatta området får bostadsstyrelsen anförda, att i framtiden torde tyngdpunkten hos bebyggelsen inom dessa trakter, framförallt genom utbyggnad av Täby köping, komma att flyttas norrut. Tidpunkten härför beräknas dock ligga avsevärt framåt i tiden. Den nuvarande befolkningen synes utgöra underlag för den ifrågasatta skolan. Den framtida befolkningsökningen torde komma att medföra behov av ytterligare en skolbyggnad i trakten.

Statens byggnadslånebyrå har den 28 oktober 1946 på framställning av domänstyrelsen värderat den del av kronoegendomen Mörby 1^a, inom vilken det aktuella området är beläget, till 2,30 kronor per kvadratmeter. Under år 1949 har bostadsstyrelsen uttalat att värdet av mark avsedd för utvidgning

av Mörby lasarett utgör 3,⁵⁰ kronor per kvadratmeter. Med hänsyn till markbeskaffenheten och terrängförhållandena anser bostadsstyrelsen att värdet av det nu för skoländamål aktuella området icke överstiger 2,⁵⁰ kronor per kvadratmeter.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående föreliggga önskemål om att ifrågavarande markområde skall disponeras såsom förläggningsplats för gymnasium och samrealskola, gemensamma för Danderyds och Stocksunds köpingar ävensom för övriga angränsande kommuner. Såväl skolöverstyrelsen som bostadsstyrelsen ha funnit området lämpligt för sådant ändamål. Däremot har byggnadsstyrelsen, närmast med hänsyn till den framtida bostadsbebyggelsens utveckling och till den begränsade tillgången till någorlunda centralt belägen byggnadsmark i Stockholms närhet, ansett sig icke kunna tillstyrka den gjorda framställningen. Emellertid torde utredningen i ärendet klart ge vid handen, att frågan om inrättande av berörda gymnasium och samrealskola bör lösas utan dröjsmål. Med hänsyn härtill anser jag de av byggnadsstyrelsen anförda synpunkterna icke böra tillmätas sådan styrka, att de böra hindra områdets utnyttjande på sätt som föreslagits. Jag ansluter mig sålunda till de övriga båda remissmyndigheternas ståndpunkt och tillstyrker, att området må försäljas till Danderyds köping eller det kommunalförbund, som eventuellt kan komma att bildas särskilt för ändamålet. Härtill torde riksdagens medgivande böra inhämtas. Köpeskillingen torde, såsom bostadsstyrelsen föreslagit, böra bestämmas till 2 kronor 50 öre per kvadratmeter. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag från vederbörande myndigheter fastställa de närmare villkoren för överlåtelsen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att förevarande område om cirka 45 000 kvadratmeter av kronoegendomen Mörby 1¹ i Danderyds köping, Stockholms län, må efter verkställd avstyckning försäljas till Danderyds köping eller särskilt bildat kommunalförbund för en köpeskillning, beräknad efter 2 kronor 50 öre per kvadratmeter, samt på villkor i övrigt som Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gunnar Eklund.